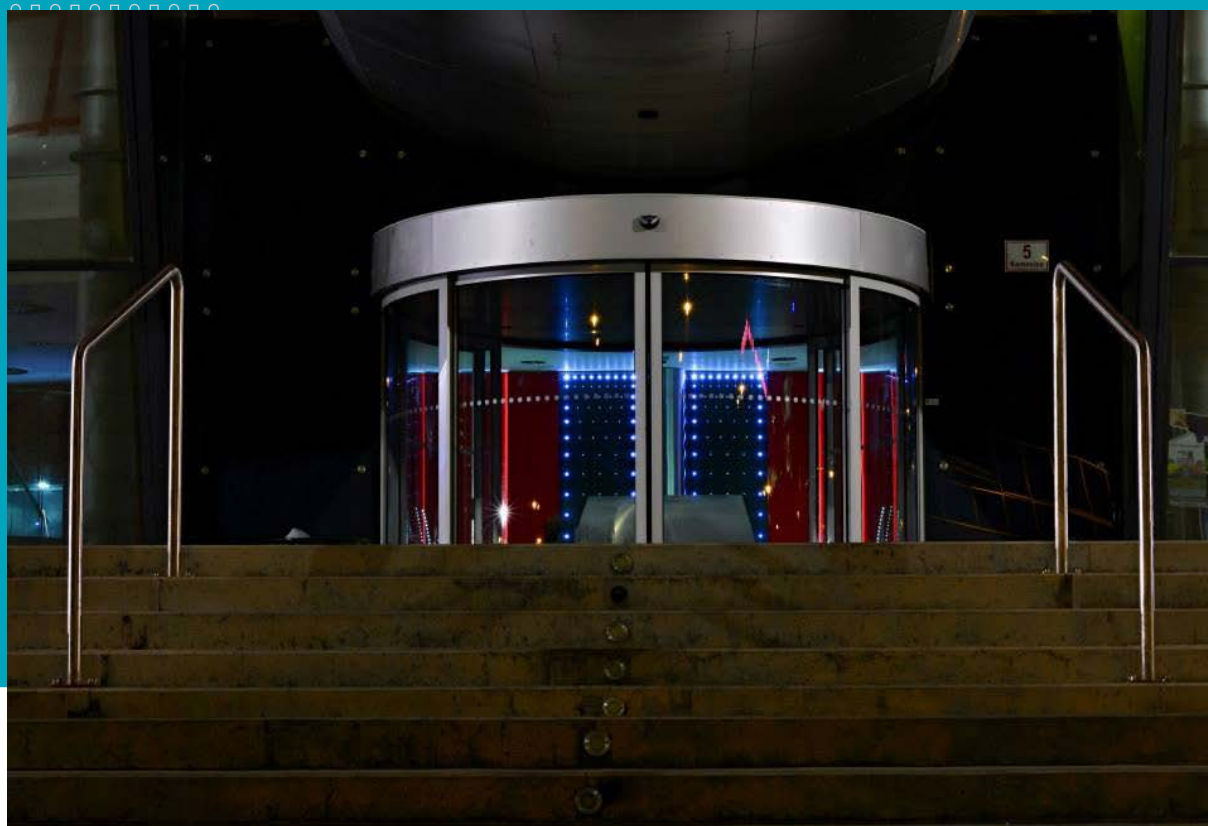

KNIHOVNA
UNIVERZITNÍHO
KAMPUSU

MASARYKOVA UNIVERZITA
KNIHOVNA UNIVERZITNÍHO KAMPUSU

Jiří Kratochvíl, Petr Sejk

JAK EFEKTIVNĚ VYHLEDÁVAT V EIZ

Smyslem efektivního vyhledávání je umět sdělit vyhledávači, které informace přesně hledáme. V běžných internetových vyhledávačích typu Google jsme zvyklí položit dotaz, jak nás napadl, a systém obvykle něco najde. Takto to ale v databázích typu Medline PubMed, Web of Science apod. nefunguje a je třeba se - obrazně řečeno - naučit hovořit jazykem databáze.

Vysvětleme si postup vyhledávání na příkladu tématu *Prevence před zraněním v ledním hokeji*, přičemž nás zajímají pouze anglicky nebo česky časopisecké články vydané v letech 2004-2014.

Krok 1

Stanovení tématu a definice klíčových slov

Pokud se jedná o stanovení tématu, nejde o nic jiného než o uvědomnění si toho, o čem se chystáme psát (např. diplomovou práci, článek aj.). Stěžejním bodem prvního kroku je tak **definování klíčových slov**, tj. jednotlivých slov nebo slovních spojení, **kteřá vyjadřují obsah stanoveného tématu** a jejichž pomocí se v databázích, knihovních katalozích, ale i v internetových vyhledávačích vyhledávají informace. Důležité je stanovit taková klíčová slova, která obsah tématu vystihují a jež jsou běžně v příslušném oboru běžně používána. Volbou běžně užívaných klíčových slov totiž zvyšujeme svou šanci, že nalezneme skutečně relevantní informace k našemu tématu.

jak stanovit klíčová slova

1. Z tématu vyřadíme předložky, spojky a slovesa, tj. měla by zůstat podstatná jména, přídavná jména, příslovce.
2. Ze zbylých slov odstraníme ta, která jsou příliš obecná a mnohdy jsou spojována s řadou témat (např. v tématu o Parkinsonově chorobě je zbytečné používat slovo choroba, nemoc apod., je zbytečné vyhledávat podle slov typu postup, metoda, studie atd.). Jinak řečeno: vypustíme ta slova, bez nichž ze zbylých pojmů je stále zřejmé, o čem naše téma je (více příkladů viz příloha tohoto materiálu).
3. Zbydou nám základní klíčová slova, podle nichž budeme hledat, ale u nichž se rovněž zamyslíme, neexistují-li k nim v daném oboru běžně užívaná synonyma.

stanovujeme klíčová slova k našemu tématu

Téma: Prevence před zraněním v ledním hokeji

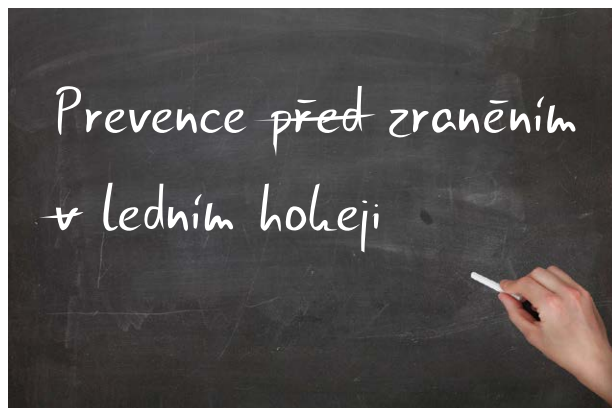
Klíčová slova: prevence, zranění, lední hokej

Synonyma: ochrana, poranění

Klíčová slova anglicky: prevention, injury, ice hockey

Synonyma anglicky: protection, wound, harm, accident

Při definování klíčových slov jsme odstranili předložky. Protože budeme vyhledávat i v databázích obsahujících zejména anglicky psané publikace, stanovíme si klíčová slova a jejich synonyma i v angličtině.

Krok 2

Tvorba vyhledávacího dotazu

Jakmile si stanovíme klíčová slova včetně jejich synonym, začneme tzv. formulovat rešeršní dotaz, neboli – zjednodušeně řečeno – vytvořit vyhledávací dotaz v takové podobě, aby databáze porozuměla, co konkrétně hledáme. Je důležité od počátku vytvořit takový dotaz, aby pokryl všechny možné existující publikace k tématu, tj. snažíme se využít všechna klíčová slova. Pokud vyhledávání selže, až poté má smysl v dotazu něco měnit, např. některé ze slov nahradit nadřazeným termínem nebo je vypustit, protože není až tak zásadní, jak jsme si mysleli apod.

Efektivní vyhledávání spočívá tedy v tom, že hned při prvním vyhledávání poskytneme databázi maximum indicií. Aby to bylo možné, je třeba ve vyhledávacím dotazu reflektovat i skutečnost, že klíčová slova mohou existovat v různých mluvnických tvarech a že mohou vzájemně být v různém vztahu. K tomu nám mohou pomoci **zástupné a pomocné znaky a booleovské operátory**.

Zástupné znaky

Zástupnými znaky jsou vybrané symboly, jimiž v klíčovém slově nahrazujeme jeden znak nebo i více znaků. V databázích se setkáme se symbolem * (hvězdička), v katalogu MU se naopak používá ? (otazník), v Informačním systému MU pak % (procento). Zástupné znaky je vhodné použít k nahrazení přípon, předpon či koncovek, abychom tak použitím jednoho klíčového slova se zástupným znakem vyhledávali jeho různé varianty.

Příklady použití zástupného znaku

*anada = hledáme variantu **K**anada i **C**anada
encyclo*dia = hledáme **p**ediatrics i **pa**ediatrics
nemoc* = nemoc, nemoc**i**, nemoc**nice**, nemoc**niční**, nemoc**ný** atd.

Pamatujte ale na tři základní pravidla používání zástupných znaků:

1. V klíčovém slově lze použít pouze jeden zástupný znak (správně = p*diatrics, chybně = p*diatric*)
2. Zástupný znak musí být spojen s minimálně třemi písmeny (pro *cure* správně = cur*, chybně = cu*)
3. Zástupný znak nelze použít spolu s pomocnými znaky (o nich viz níže), neboť některá databáze to může vyhodnotit, že hledáte slovo obsahující hlásku * (hvězdička), což je nesmysl.

Pomocné znaky

Pomocnými znaky při vyhledávání jsou "" (horní uvozovky), jimiž vymezujeme pouze klíčová slova tvořená dvěma a více slovy (např. "molecular biology", "organic chemistry"). Pokud do vyhledávače zadáme takto vymezené slovní spojení, sdělujeme, že hledáme přesně toto slovní spojení v daném tvaru. Pokud pomocné znaky nepoužijeme, databáze hledá publikace, kde zadaná slova (např. molecular biology) mohou být umístěny vedle sebe, ale také nemusí.

Ukažme si fungování pomocných znaků na pojmu *lékařská etika*, respektive *medical ethics*.

Nalezená publikace **při** použití pomocných znaků
*What Do Medical Students Think about **Medical Ethics**?*

Nalezená publikace **bez** použití pomocných znaků
*Balkan **Medical Journal** is Now a Member of Committee on Publication **Ethics***

Doporučení: Přes výše uvedené není od věci si vždy před použitím pomocných znaků položit v souvislosti se zvoleným slovním spojením jednoduchou otázku: „Dám ruku do ohně za to, že to slovní spojení je jediný způsob, jak se ten pojem píše, a fakt nemůže existovat například s různými koncovkami, příponami a podobně?“ Pokud ano, použijme pomocné znaky, ale pokud ne, je lepší slova ponechat samostatně, opatřit je zástupným znakem a spojit booleovským operátorem (viz dále). Lze totiž předpokládat, že ve spojení s dalšími klíčovými slovy budou mezi nalezenými publikacemi stejně ty, jež souvisí s tématem.

používáme zástupné a pomocné znaky v našich klíčových slovech

K tématu *Prevence před zraněním v ledním hokeji* jsme si stanovili níže uvedená klíčová slova, ve kterých použijeme zástupné nebo pomocné znaky:

Varianta s českými klíčovými slovy

Klíčové slovo	Klíčové slovo se zástupnými/pomocnými znaky	Komentář k úpravě klíčových slov
prevence	preven*	Podchycujeme mluvnické varianty slov prevence i preventivní.
ochrana	ochran*	Možné varianty: ochránit, ochrana, ochranný aj.
zranění	zran*	Možné varianty: zranění, zranit, zraněný aj.
poranění	poran*	Možné varianty: poranění, poranit, poraněný aj.
lední hokej	ledn*	Při vyhledávání podle českých slov nemá vzhledem ke složování vůbec smysl používat pomocné znaky. Proto jsou slova rozdělena a opatřena zástupným znakem .
	hokej*	

Varianta s anglickými klíčovými slovy

Klíčové slovo	Klíčové slovo se zástupnými/pomocnými znaky	Komentář k úpravě klíčových slov
prevention	prevent*	Možné varianty: prevention, preventive aj.
protection	protect*	Možné varianty: protection, protected, protect aj.
injury	injur*	Možné varianty: injury, injuries
wound	wound*	Možné varianty: wound, wounded
harm	harm*	Možné varianty: harm, harmed
accident	accident*	Možné varianty: accident, accidental, accidentally aj.
ice hockey	"ice hockey"	Z konzultace s odborníky z Fakulty sportovních studií MU vyplynulo, že se jedná o skutečně ústalený pojem bez jiných mluvnických variant.

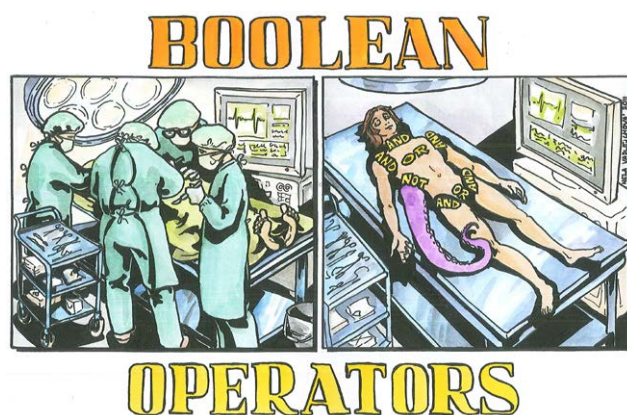
booleovské operátory

Po výše uvedených nastaveních spojujeme klíčová slova tzv. booleovskými operátory, které specifikují logický vztah mezi klíčovými slovy. Nejčastěji užívanými operátory jsou AND, OR a NOT.

AND

Spojíme-li klíčová slova operátorem AND, sdělujeme systému, že hledáme jen ty texty, které obsahují zadané pojmy. Jestliže tedy spojíme operátorem AND více klíčových slov a systém nám vyhledá nějaké texty, je velká pravděpodobnost, že obsahově jde o dokumenty k našemu tématu.

Jestliže tedy spojíme operátorem AND více klíčových slov a systém nám vyhledá nějaké texty, je velká pravděpodobnost, že obsahově jde o dokumenty k našemu tématu.

OR

Použitím operátoru OR sdělujeme vyhledávači, že hledáme texty obsahující alespoň jeden ze zadaných pojmů. Operátor OR je vhodné používat v případech, kdy k našemu klíčovému slovu existují běžně užívaná synonyma a kdy tedy při jednom vyhledávání můžeme nalézt všechny dokumenty k tématu bez ohledu na to, kterou z variant slov autoři použili.

NOT

Méně užívaným operátorem je NOT, který je však vhodný tehdy, jestliže naše téma je na pomezí více oborů a nás zajímají jen texty z konkrétního oboru.

Nezapomeňme: Tvoříme-li složitější dotaz, ve kterém kombinujeme různé operátory, je třeba vždy klíčová slova spojená jedním operátorem vymezit v závorkách vůči ostatním klíčovým slovům spojeným jiným operátorem. Je to podobné jako v matematice, kde nenapišeme $1 \times 1 + 1$, ale $1 \times (1+1)$.

dokončujeme vyhledávací dotaz

Vzhledem k výše uvedenému můžeme dokončit vytvoření rešeršního dotazu. Ukažme si variantu pouze se základními klíčovými slovy a variantu se všemi stanovenými klíčovými slovy.

Vyhledávací dotaz v češtině

Varianta se základními klíčovými slovy

preven* AND zran* AND ledn* AND hokej*

Varianta se všemi klíčovými slovy

(preven* OR ochran*) AND (zran* OR poran*) AND ledn* AND hokej*

Vyhledávací dotaz v angličtině

Varianta se základními klíčovými slovy

prevent* AND injur* AND "ice hockey"

Varianta se všemi klíčovými slovy

(prevent* OR protect*) AND (injur* OR wound* OR harm* OR accident*) AND "ice hockey"

Všimněme si u variant se všemi klíčovými slovy je vždy se synonymem spojeno operátorem OR, přičemž oba výrazy jsou vymezeny vůči zbylým slovům, s nimiž jsou spojeny již operátorem AND.

V jakých polích dotazem vyhledávat

V online databázích zpravidla máme možnost upřesnit, chceme-li vytvořeným dotazem vyhledávat v názvu publikací, v jejich abstraktech či i v plném textu.

Doporučujeme **nejdříve hledat v názvu dokumentu**, protože odborné texty obvykle obsahují v názvu základní klíčová slova popisující obsah dokumentu, takže při shodě s námi použitými klíčovými slovy je vysoká pravděpodobnost, že nalezená publikace souvisí s našim tématem.

Article Title, Abstract, Keywords

All Fields

Article Title

Abstract

Keywords

Další možností je vyhledávat v abstraktech nebo klíčových slovech, protože abstrakt shrnuje základní informace o publikaci a opět obsahuje klíčová slova, takže při shodě s našimi klíčovými slovy je opět velká pravděpodobnost relevantních výsledků. Totéž platí i v případě, že databáze přímo evidují autory stanovená klíčová slova.

All Fields

Article Title

Abstract

Keywords

Poslední možností, která je však problematická, je **vyhledávání ve všech polích nebo plných textech**. Může to ale vést k tomu, že budou nalezeny i dokumenty obsahující námi zvolená klíčová slova na různých místech (některá jen v názvu, některá jen v plném textu apod.). Obsahuje-li text naše klíčová slova jen jednou, dvakrát, lze předpokládat, že s našim tématem nesouvisí).

All Fields

Article Title

Abstract

Keywords

V případě potřeby lze pole i kombinovat, že například velmi specifický pojem, který se nemusí nutně v názvech vyskytovat, hledáme v abstraktu, zatímco zbylá slova v názvu publikace.

Krok 3 Stanovení formálních požadavků

Po vytvoření vyhledávacího dotazu se zamyslíme nad formálními náležitostmi našeho hledání, tj. jak staré informace hledáme, v jakém jazyce mají být psány, ve kterém typu dokumentů mají být publikovány apod. Většina databází totiž umožňuje i takto specifikovat hledané publikace (např. chceme jen články z posledních deseti let, protože v našem oboru informace rychle zastarávají, a to pouze v češtině a angličtině jako jazycích, jimž rozumíme).

Date Range (inclusive)

Published 2000 to 2014

Added to Scopus in the last 7 days

Document Type

Article or Review

Subject Areas

Life Sciences (> 4,300 titles.)

Health Sciences (> 6,800 titles. 100% Medline coverage)

Physical Sciences (> 7,200 titles.)

Social Sciences & Humanities (> 5,300 titles.)

Krok 4

Výběr informačních zdrojů

Posledním krokem je zamyšlení se nad zdroji, ve kterých budeme vyhledávat. V podstatě máme tři možnosti:

Internet

Nejlépe dostupný zdroj obsahující informace různé kvality. V případě odborných informací doporučujeme použít vyhledávače odborných informací, jako jsou např. Google Scholar (<http://scholar.google.cz>) namísto klasického vyhledávače Google, který stejně jako Yahoo, Seznam aj. vyhledává odkazy jak na kvalitní stránky, tak i třeba na stránky nekvalitní (např. vytvořené laickou veřejností či jen z ryze komerčních důvodů).

Upozornění: Google Scholar používá do určité míry odlišný vyhledávací mechanismus, kdy se nemusí psát operátor AND, místo operátoru NOT se používá pomlčka a symbol * (hvězdičky) se používá pro nahrazení nikoli znaků ve slově, ale chybějícího celého slova. Pokud jde o mluvnické varianty klíčových slov, je Google Scholar schopen je odvozovat ze zadaného klíčového slova a vyhledávat samostatně.

Katalogy knihoven

Běžně dostupným zdrojem jsou také knihovní katalogy, z nichž bychom doporučili především katalogy vysokoškolských knihoven nebo knihoven s národní působností (Národní knihovna v Praze, Moravská zemská knihovna v Brně). Vysokoškolské knihovny se primárně zaměřují na odbornou literaturu, knihovny s národní působností v rámci tzv. povinného výtisku archivují veškerou knižní i časopiseckou literaturu vydanou v Česku. Jestliže v katalogu vaší knihovny dokument nenalezneme, můžeme požádat o jeho zapůjčení prostřednictvím MVS (Meziknihovní Výpůjční Služby).

Elektronické zdroje (databáze)

Jednoznačným zdrojem kvalitních odborných informací jsou licencované online databáze vědecké literatury, které vždy obsahují bibliografické údaje a případně i plné texty článků z odborných časopisů, či monografií. Většina těchto databází obsahuje údaje o publikacích, jejichž kvalita je zaručena tím, že prošly recenzním řízením, tj. jejich vydání bylo podmíněno kladným hodnocením odborníka na danou problematiku.

V první řadě pro vyhledávání použijeme službu **Discovery** (<http://discovery.muni.cz>), která umožňuje z jednoho rozhraní přístup k záznamům téměř všech databází předplácených na MU. Součástí služby je i linkovací služba LinkSource, kterou můžeme jednoduše ověřit dostupnost plného textu (více viz animovaný tutoriál).

Tentýž vyhledávací dotaz poté použijeme i v databázích **Web of Science** a **Scopus**, což jsou citační databáze obsahující záznamy prestižních odborných a recenzovaných publikací, u nichž sleduje jejich citovanost, tj. kolikrát byly citovány jinými autory v těchto databázích. Nejedná se o databáze s plnými texty, ale i v nich je u každého záznamu implementována linkovací služba pro ověření přístupu plného textu v jiné databázi (konkrétně jde o tlačítko s nápisem SFX).

V neposlední řadě vyhledávání provedeme i v databázích **Medline PubMed** a **Medvik** jako stěžejních

lékařských databázích. V prvně jmenované je rovněž implementována linkovací služba SFX, zatímco v databázi Medvik nikoli (je třeba podle údajů v nalezených záznamech ověřit dostupnost časopisu na Internetu nebo v knihovně samostatně, v případě nedostupnosti využít meziknihovní výpůjční službu).

Krok 5

Jdeme na to! Jdeme vyhledávat!

Po provedení předchozích kroků začneme vyhledávání tím, že vyhledávači hned při prvním vyhledávání poskytneme maximum indicií, podle kterých má informace hledat, a především upřesníme, kde má ty informace vyhledávat (zda v názvech, abstraktech, klíčových slovech, celých textech apod.).

Vyhledávací dotaz můžeme zadat do jednoho pole nebo rozdělit do více polí. Vpravo jsme zvolili Title pro vyhledávání v názvu.

Ze stanovených formálních požadavků můžeme nyní zohlednit období vydání a jazyk hledaných publikací.

Většina databází obvykle obsahuje panel pro dodatečné zúžení nalezených záznamů podle našich potřeb. V našem případě bychom výsledky zúžili jen na časopisecké články výběrem možnosti „Akademická periodika“ nebo klikli na „Zobrazit další“ kvůli zobrazení všech možností.

Jak se můžeme přesvědčit, díky vytvořenému rešeršnímu dotazu byly nalezeny skutečně jen záznamy publikací obsahující stanovená klíčová slova, a to v různých jejich variantách (např. protective x protection).

4. **Head injuries and facial injuries in ice hockey: Role of the protective equipment**
 By: Biasca, N.; Wirth, S.; Tegner, Y.. European Journal of Trauma, August 2005, 31(4):369-374 Language: English. DOI: 10.1007/s00068-005-1049-5 , Databáze: Scopus®
 Témata: Head injuries and facial injuries; Ice hockey injuries; Standardized helmets; Visors and face masks
 Akademický časopis
 Plný text přes LinkSource Zobrazit záznam ve Scopusu
 citace PRO uložit do Citace PRO

5. **Promoting respect for the rules and injury prevention in ice hockey: Evaluation of the Fair-Play program**
 By: Brunelle, J.-P.; Arguin, H.; Goulet, C.. Journal of Science and Medicine in Sport, September 2005, 8(3):294-304 Language: English. DOI: 10.1016/S1440-2440(05)80040-4 , Databáze: Scopus®
 Akademický časopis
 Plný text přes LinkSource Plný text v ScienceDirect
 Zobrazit záznam ve Scopusu citace PRO uložit do Citace PRO

6. **Facial protection and head injuries in ice hockey: A systematic review**
 By: Asplund, C.; Bettcher, S.; Borchers, J.. British Journal of Sports Medicine, December 2009, 43(13):993-999 Language: English. DOI: 10.1136/bjism.2009.060152 , Databáze: Scopus®
 Akademický časopis
 Plný text přes LinkSource Zobrazit záznam ve Scopusu Plný text PDF
 citace PRO uložit do Citace PRO

Ve většině databází předplácených Masarykovou univerzitou naleznete u záznamů buď přímý odkaz na plný text (zde např. vpravo s ikonou PDF) nebo odkaz na linkovací službu (zde vlevo Link Source, v jiné databázi může být SFX). Kliknutím na odkaz linkovací služby zjistíte, není-li plný text zpřístupněn v jiné databázi, než ve které jste našli záznam.

když ...

... najdeme moc záznamů

Nalezneme-li max. 100 záznamů, má smysl si je prohlédnout a zjišťovat, které se vztahují k tématu. Při více než 100 záznamech doporučujeme vyhledávání více specifikovat, buď pomocí panelu (viz předchozí strana), nebo přidáním dalšího upřesňujícího klíčového slova.

... nic nenajdeme

Pokud dotazem nic nenajdeme, máme dvě možnosti:

1. Velmi specifické slovo budeme místo v názvu hledat v abstraktu/klíčových slovech záznamu. V našem případě by to bylo slovo *lední hokej*, protože mohou být i publikace o ledním i pozemním hokeji, ale v názvu mají jen slovo *hokej*.
2. Pokud by nepomohl předchozí krok, je třeba něco v rešeršním dotazu změnit, a to nahradit v něm specifický pojem jemu terminologicky nadřazeným pojmem. Například místo ledního hokeje bychom použili pojem zimní sporty apod.

... není plný text dostupný

Jestliže u nalezeného záznamu na plný text není přímý odkaz nebo odkaz nenalezne ani linkovací služba, ověříme sami dostupnost prostřednictvím systému Discovery. Jedná se o to, že veškeré odkazy se vytvářejí systémově, nikoli ručně. Může se proto někdy stát, že univerzita má ve skutečnosti požadovanou publikaci v online podobě předplacenu, ale nepodařilo se systémově na něj navázat odkaz u nalezeného záznamu.

Proto doporučujeme v systému Discovery otevřít *Seznam dostupných časopisů a knih (A-Z)* a v něm ručně ověřit dostupnost časopisu/knihy. Pokud požadovaný titul není ani v tomto seznamu, doporučujeme ověřit jeho dostupnost na Internetu (některé časopisy zpřístupňují starší ročníky zdarma na svých webových stránkách). Pokud ani zde není publikace dostupná, je třeba využít MVS (meziknihovní výpůjční službu), tj. obrátit se na svou knihovnu s žádostí o zajištění zapůjčení nebo kopii požadovaného dokumentu. Připomínáme, že v rámci MVS se vyřizují pouze požadavky na tituly, které nejsou dostupné ani v žádné z ostatních knihoven nacházejících se v místě vaší knihovny (např. je-li titul dostupný v Moravské zemské knihovně v Brně (MZK), bude studentovi MU na jeho žádost o MVS sděleno, že si výpůjčku má v MZK zajistit sám).

BMJ: British Medical Journal / British Medical Association

[EBSCO Open Access Journals](#) 1988 - 2008 **OPEN ACCESS**

[EBSCO Open Access Medical and Health Collection](#) 1988 - 2008 **OPEN ACCESS**

Resource Type: Journal

ISSN: 0959-8138 Online ISSN: 1756-1833

Publisher: BMJ Publishing Group

Subject: [Medicine and Health Sciences -- Medical Sciences](#)

Sečteno, podtrženo

Při vyhledávání v online zdrojích si nejdříve stanovíme klíčová slova, ta upravíme pomocí zástupných a pomocných znaků a spojíme booleovskými operátory. Poté se zamyslíme nad tím, jestli budeme hledat určitý typ dokumentů (např. jen články) z konkrétního období (např. posledních 10 let), napsané ve vybraných jazycích (angličtina, němčina) apod.

Poté hledáme dotazem primárně v názvech publikací, popř. v abstraktech/klíčových slovech. Když nalezneme více jak 100 záznamů, je lepší dotaz upřesnit. Když naopak nic nenajdeme, tak hodně specifický termín místo v názve hledáme v abstraktu/klíčových slovech. Dostupnost plného textu požadované publikace ověříme buď použitím přímého odkazu, nebo pomocí linkovací služby (Link Source, SFX). Když plný text nebude dostupný, tak v systému Discovery ověříme dostupnost publikace (časopisu/knihy) v seznamu časopisů/knih. Kdyby ani tam dokument nebyl, zkontrolujeme, není-li dostupný volně na Internetu (např. článek na webu časopisu), a pokud ani to nepřinese kýžený výsledek, objednáme si publikaci prostřednictvím MVS (meziknihovní výpůjční služby).

Zdroje obrázků v textu

1. Byrd E. How can Internet Monitoring help your Organization? [Internet]. TalkTechToMe. 2011 [cited 18. duben 2014]. Available from: <http://www.gfi.com/blog/internet-monitoring-organization/>
2. Edinburghcitylibraries. Upgrade your membership for eBook use [Internet]. Tales of One City. 2013 [cited 18. duben 2014]. Available from: <https://talesofonecity.wordpress.com/2013/01/28/upgrade-your-membership-for-ebook-use/>
3. Sellers C. Do You Remember How to Use a Card Catalog? | In Custodia Legis: Law Librarians of Congress [Internet]. Library of Congress. 2010 [cited 18. duben 2014]. Available from: <http://blogs.loc.gov/law/2010/09/do-you-remember-how-to-use-a-card-catalog/>

Procvičte se v tvorbě rešeršních dotazů

Na závěr jsme pro vás připravili cvičení v tvorbě rešeršních dotazů. Níže naleznete několik témat, ke kterým si můžete zkusit vytvořit rešeršní dotaz. Na další straně pak naleznete řešení cvičení.

Zadání

1. Afinitní chromatografie a její aplikace pro separaci dehydrogenáz
2. Diagnostika a následky bakteriální meningitidy
3. Léčba pralidoximem při otravách organofosfáty
4. Léčebně-rehabilitační plán a postup po traumatickém postižení páteře
5. Možnost přenosu *Borrelie burgdorferi* jiným vektorem než klášťátem *Ixodes Ricinus*
6. Nespolupracující pacient v dětském zubnímlékařství
7. Pentacam a vyšetření oční čočky
8. Princip přístrojů, metodika vyšetření a přehled testů pro zjištění kvality barevného vidění
9. Přiměřená konzumace alkoholu jako faktor chránící cévy
10. Regulace genové exprese malými interferujícími miRNA
11. Vyšetřovací čočky - optický princip průchodu paprsků a jejich využití

Řešení

1. Afinitní chromatografie a její aplikace pro separaci dehydrogenáz

affinit* AND chromatograph* AND (separat* OR disjoin* OR secess* OR seclus*) AND dehydrogenas*

2. Diagnostika a následky bakteriální meningitidy

bacter* AND meningit* AND (diagnos* OR (consequence* OR complicat* OR result*))

3. Léčba pralidoximem při otravách organofosfáty

(treatment* OR therap* OR cur* OR medication*) AND organophosphat* AND pralidoxim*

4. Léčebně-rehabilitační plán a postup po traumatickém poškození páteře

(treat* OR rehabilit*) AND (plan* OR process*) AND (traum* OR injur* OR wound* OR harm*) AND spin*

5. Možnost přenosu Borrelie burgdorferi jiným vektorem než klášťátem Ixodes Ricinus

(“Borrelia burgdorferi“ AND vector*) NOT “Ixodes Ricinus“

6. Nespolupracující pacient v dětském zubnílékařství

uncooperat* AND (dent* OR stomatolog*) AND (child* OR pediatric* OR paediatric* OR infant*)

7. Pentacam a vyšetření oční čočky

pentacam* AND lens AND (examin* OR diagnos*)

8. Princip přístrojů, metodika vyšetření a přehled testů pro zjištění kvality barevného vidění

instrument* AND (examinat* OR test*) AND color* AND vision*

9. Přiměřená konzumace alkoholu jako faktor chránící cévy

moderat* AND (alcohol* OR ehanol*) AND (intak* OR consumpt*) AND (HLD OR atheroprotect* OR “protective factor“ OR “myocardial infarction“)

10. Regulace genové exprese malými interferujícími miRNA

regulat* AND gene* AND express* AND (miRNA OR „micro RNA“)

11. Vyšetřovací čočky - optický princip průchodu paprsků a jejich využití

(lens* OR lentil*) AND (investigat* OR contact*) AND (optic* OR ophthalm*) AND (laser* OR ray*)

Poznámka: Výše uvedená řešení se pochopitelně mohou odlišovat od Vašeho co do volby klíčových slov, která každý může mít odlišná v důsledku rozdílným znalostem lékařské terminologie. Stěžejní je struktura dotazu, tj. jsou-li slova spojena ve vhodném vztahu, byly-li náležitě použity booleovské operátory, zástupné znaky atd.

Jiří Kratochvíl, Petr Sejk

JAK EFEKTIVNĚ VYHLEDÁVAT V EIZ

Studijní materiál vznikl svépomocí v roce 2014 v Knihovně
univerzitního kampusu Masarykovy univerzity pro potřeby
kurzu vsiv021 Informační výchova.

Vydání první.

Fotografie na obálce: Vítězslav Hanák